

Read the full book on:
[10.1787/agr_outlook-2012-en](http://dx.doi.org/10.1787/agr_outlook-2012-en)

Výhľad OECD-FAO v poľnohospodárstve na rok 2012

Zhrnutie v slovenčine

- Toto je 18. vydanie výhľadu v poľnohospodárstve a zároveň ôsme vydanie pripravené v spolupráci s Organizáciou OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO).
- Tento výhľad spája odborné skúsenosti oboch organizácií týkajúce sa komodít, politických opatrení a jednotlivých krajín s komentármi a údajmi spolupracujúcich členských štátov. Správa obsahuje trendy v medzinárodnom obchode s biopalivami, obilninami, olejnatými semenami, cukrom, mäsom, rybami a mliečnymi výrobkami v období rokov 2012 až 2021, zhodnotenie súčasného vývoja, ako aj kľúčovú problematiku a nejasnosti na trhoch s týmito komoditami.
- Konzistentné odhady zabezpečuje spoločne vytvorený systém modelov založený na modeli AGLINK organizácie OECD a na modeli COSIMO organizácie FAO. V tomto vydaní sa tiež nachádza mimoriadna príloha venovaná problematike zvyšovania rastu poľnohospodárskej produkcie udržateľným spôsobom.

Stručný prehľad

Ceny po nedávnych rekordoch už klesli, ale nárast cien potravín v rozvojových krajinách aj naďalej spôsobuje obavy

Najnovšie správy výhľadu OECD-FAO v poľnohospodárstve sa zameriavajú na vysoké a nestabilné ceny poľnohospodárskych komodít a zdôrazňujú, že ceny po reakcii trhov klesnú, ale budú sa držať na vyššej úrovni, keďže silný dopyt neustáva a niektoré vstupné náklady sa zvyšujú. Podľa očakávaní ceny začali pomaly klesať, zostávajú však na relatívne vysokej úrovni. Inflácia cien potravín na úrovni maloobchodu výrazne klesla zo svojho maxima v roku 2008 a zmiernil sa tak jej podiel na celkovej inflácii. Inflácia cien potravín je však v mnohých rozvojových krajinách stále vysoká a vo väčšine skúmaných krajín stále prekonáva celkovú infláciu.

Pokroky v udržateľnej produktivite sú kľúčom k uspokojeniu zvyšujúceho sa dopytu

Nestálosť cien je aj naďalej znepokojujúca, a kým sú zásoby nízke, hlavnú hrozbu predstavujú zmeny v úrodnosti spôsobené počasím. So zlepšením v produkcii plodín sa stav zásob do istej miery zlepšil a vyzerá to tak, že trhy sú v roku 2012 už pokojnejšie. Hlavným problémom svetového poľnohospodárstva je zvyšovanie produktivity udržateľnejším spôsobom a uspokojenie zvýšeného dopytu po potravinách, krmive, palive a tkaninách.

Predpokladá sa, že ceny sa budú celkovo držať na vyššej úrovni

Očakáva sa, že nominálne ceny komodít, ktoré tento výhľad pokrýva, zaznamenajú počas nasledujúcich desiatich rokov stúpajúci trend. Ceny v reálnom vyjadrení (upravené o infláciu) zostanú na súčasnej úrovni alebo klesnú, ale predpokladá sa, že priemerne budú oproti minulému desaťročiu o 10 až 30 % vyššie.

Stúpajúce ceny energií ako základný predpoklad

Svetové poľnohospodárstvo je stále viac prepojené s energetickými trhmi. Predpokladané ceny ropy sú v rámci makroekonomických prognóz priemerne o 25 USD vyššie než ceny minulého roku (počas obdobia výhľadu v rozpätí od 110 do 140 USD za barel). Vyššie ceny ropy sú základnou príčinou vyšších odhadov cien poľnohospodárskych komodít, keďže neovplyvňujú len náklady na produkciu priamo spojené s ropou, ale tiež zvyšujú dopyt po biopalivách a po poľnohospodárskych surovinách, ktoré sa na ich výrobu používajú.

Produkcia napriek trendu stúpania cien rastie len limitovane; deje sa tak kvôli obmedzeným zdrojom a vysokým nákladom

Aj napriek vysokým cenám sa očakáva pomalší nárast produkcie. Rast svetovej poľnohospodárskej produkcie predstavoval počas minulých desaťročí viac než 2 % ročne, odhady však predpovedajú, že za nasledujúcich desať rokov sa spomalí na 1,7 % ročne. Očakáva sa, že stále nižšia dostupnosť zdrojov, tlak na ochranu životného prostredia a zvýšenie niektorých vstupných nákladov zabrzdia ekonomickú reakciu ponuky v prakticky všetkých oblastiach. V tomto kontexte tento výhľad odporúča, aby sa venovalo viac pozornosti rastu udržateľnej poľnohospodárskej produktivity.

Rozvoj trhov aj naďalej ovládajú rozvojové krajiny

Na základe väčšieho potenciálu zvyšovania podielu pôdy, ktorá sa bude používať na poľnohospodárstvo, a potenciálu zvyšovania produktivity budú rozvojové krajiny do roku 2021 hlavným hráčom v oblasti celosvetového rastu produkcie. Predpokladá sa, že medziročný rast produkcie v rozvojových krajinách bude dosahovať priemerne

1,9 %, pričom v rozvinutých krajinách to bude len 1,2 %. Očakáva sa, že do roku 2021 narastie počet obyvateľov planéty o 680 miliónov ľudí, pričom najrýchlejšie bude počet obyvateľov rásť v Afrike a v Indii. Rast príjmov a urbanizácia povedú k zmenám v stravovaní, ktoré presunú základ konzumácie na viac spracované potraviny, tuky a živočíšne bielkoviny. Pri tomto spôsobe stravovania sa uprednostňuje kvalitnejšie mäso a mliečne výrobky, čo spôsobí vyšší nepriamy dopyt po nespracovanom zrne a olejnatých semenách, ktorými sa krmia hospodárske zvieratá.

Vyvíjajúce sa ekonomiky zaberú v rastúcom svetovom obchode poľnohospodárstva stále väčší podiel

Vyvíjajúce sa ekonomiky zaberú v rastúcom svetovom obchode poľnohospodárstva stále väčší podiel. Na najpoprednejších miestach stoja krajiny ako Brazília, Indonézia, Thajsko, Ruská federácia a Ukrajina. Všetky významne investovali do zvýšenia kapacity poľnohospodárskej produkcie. Do roku 2021 bude väčšina vývozu ryže, olejnatých semien, rastlinného a palmového oleja, bielkovinových potravín, cukru, hovädzieho a hydinového mäsa, rýb a rybích produktov pochádzať z rozvojových krajín.

Prognózy vybraných komodít

Rozšíri sa produkcia a obchodovanie s biopalivom

Odhaduje sa, že celosvetová produkcia bioetanolu a bionafty sa do roku 2021 zdvojnásobí a bude sústredená najmä v Brazílii, Spojených štátoch a Európskej únii. Biopalivo je založené najmä na poľnohospodárskych surovinách a očakáva sa, že do roku 2021 pohltí narastajúcu časť svetovej produkcie cukrovej trstiny (34 %), rastlinného oleja (16 %) a nespracovaného zrna (14 %).

Očakáva sa nárast bilaterálneho obchodu s etanolom medzi Spojenými štátmi a Brazíliou

Očakáva sa, že v reakcii na nariadenia vlád porastie obchod s biopalivami medzi Spojenými štátmi a Brazíliou. Tento výhľad predpokladá, že Spojené štáty budú hlavne z Brazílie dovážať etanol z cukrovej trstiny, aby uspokojili domáci dopyt vytvorený nariadeniami o pokročilých palivách; Brazília bude najmä zo Spojených štátov dovážať lacnejší etanol z kukurice, aby uspokojila dopyt zo strany veľkého počtu viacpalivových vozidiel. Dopyt Spojených štátov po zmesiach s nízkym obsahom etanolu obmedzí od roku 2016 nariadenie o obsahu etanolu v zmesiach.

Čiernomorský región bude zohrávať väčšiu úlohu

V prípade obilnín sa pomer zásob ku spotrebe ocitne pod historickým priemerom, čo vytvára hrozbu budúcej nestálosti cien. Očakáva sa, že Ruská federácia, Ukrajina a Kazachstan budú do roku 2021 produkovať oveľa väčšiu časť vývozu pšenice, ale vysoké rozdiely v produkcii v tomto regióne môžu ovplyvniť svetový obchod a nestálosť svetových cien. Od najmenej rozvinutých krajín Ázie sa očakáva väčší vývoz ryže, v Afrike sa naopak má zvýšiť jej dovoz.

Čína ako hlavný dovozca olejnatých semien

V oblasti produkcie a vývozu olejnatých semien naďalej dominujú rovnakí hráči, ale očakáva sa, že k rastu celkového vývozu budú stále viac prispievať vývozcovia ako Ukrajina a Paraguaj, ktorí naberajú na sile. Čína ako hlavný dovozca bude tvoriť viac než polovicu celkového svetového dovozu. Očakáva sa, že počas obdobia výhľadu sa nárast v produkcii olejnatých semien v Brazílii spomalí zo 4,9 % na menej než 2 % ročne.

Brazília vládne svetovému trhu s cukrom

Dopyt po cukrových plodinách z hľadiska výroby potravín a etanolu sa v strednodobom horizonte udrží na rovnakej úrovni, čo znamená, že sa udržia aj vysoké ceny cukru. Výrobné cykly budú aj naďalej ovplyvňovať trh

s cukrom v Ázii, čo z času na čas povedie k veľkým výkyvom v obchodovaní a k nestálym cenám. Keďže Brazília má na trhu s cukrom dominantnú pozíciu, hlavným hýbateľom trhu zostáva rozdelenie jej úrody cukrovej trstiny medzi produkciu etanolu a cukru.

V rozvojových krajinách narastá konzumácia mäsa

Rastúci dopyt po mäse vytvoria najmä veľké ekonomiky Ázie, krajiny vyvážajúce surovú ropu a krajiny Latinskej Ameriky, kde sa očakáva významný nárast príjmov obyvateľstva. Hydinové mäso, ktoré je najlacnejším a najdostupnejším zdrojom bielkovín z mäsa, bude hlavným produktom v tomto predpokladanom raste a do konca obdobia výhľadu prekoná bravčové mäso a stane sa najväčším mäsovým sektorom.

Akvakultúra prekoná rybolov

Produkcija rýb je jedným z najrýchlejšie rastúcich zdrojov živočíšnych bielkovín. Očakáva sa, že celosvetová produkcia v oblasti rybolovu a akvakultúry narastie počas obdobia výhľadu o 15 %. S 33% rastom prekoná produkcia akvakultúry do roku 2018 rybolov a stane sa hlavným zdrojom rýb určených na konzumáciu ľuďmi.

Najdôležitejšími producentmi mlieka sa stanú rozvojové krajiny

V rozvinutých krajinách sa očakáva mierny nárast konzumácie mliečnych výrobkov s výnimkou syrov a čerstvých mliečnych výrobkov, pričom v rozvojových regiónoch sa do roku 2021 očakáva nárast konzumácie všetkých výrobkov o 30 %. Odhaduje sa, že rozvojové krajiny v roku 2013 prekonajú v produkcii mlieka rozvinuté krajiny, pričom veľký nárast nastane najmä v Číne a Indii.

Čas na zmenu – dlhodobějšíe perspektívy

Produkcija sa musí do roku 2050 zvýšiť o 60 %

V priebehu nasledujúcich 40 rokov sa poľnohospodárska produkcia musí zvýšiť o 60 %, aby uspokojila stúpajúci dopyt po potravinách. To znamená, že produkcia v roku 2050 musí byť o 1 miliardu ton obilnín a 200 miliónov ton mäsa väčšia než v rokoch 2005 až 2007. Potrebné však bude ďalšie navýšenie produkcie, aby mal rozširujúci sa trh s biopalivami k dispozícii potrebné suroviny.

Vyššia výroba musí pochádzať zo zvýšenej produktivity

Celosvetovo je priestor na rozširovanie poľnohospodárskych oblastí obmedzený. Celková plocha obrábateľnej pôdy by sa podľa predpokladov mala do roku 2050 zväčšiť len o 69 miliónov hektárov (menej než 5 %). Zvýšená produkcia bude musieť pochádzať zo zvýšenej produktivity presne tak, ako to bolo za posledných 50 rokov. Zvýšená produktivita je kľúčom k udržaniu stabilnejších cien potravín v kontexte stále obmedzenejšieho prístupu ku zdrojom a bude hlavným faktorom pri znižovaní celosvetovej neistoty v oblasti dostupnosti potravín. Strednodobé nárasty produktivity môžu pochádzať najmä zo zlepšenia zaostalejšej produktivity v rozvojových krajinách, simulovaný scenár vývoja však napovedá, že možno očakávať presun významného podielu zvýšenej produkcie plodín používaných ako východiskové suroviny do produkcie biopalív.

Rozhodujúca je lepšia udržateľnosť

Zároveň existuje stále väčšia potreba zlepšovať udržateľné využívanie a biodiverzitu dostupnej pôdy, vody, morských ekosystémov, populácií rýb a lesov. Asi 25 % poľnohospodárskej pôdy je v silno degradovanom stave. V mnohých krajinách je v poľnohospodárstve kritický nedostatok vody. Mnoho populácií rýb je zaťažených nadmerným výlovom alebo im nadmerný výlov hrozí. Narastá konsenzus, že sa zvýšia klimatické zmeny a narastie počet prípadov extrémneho počasia.

Vlády musia zaistiť podporujúce prostredie

Základné politické výzvy určené v tejto správe sú: podpora ekonomickejšieho poľnohospodárstva, vytvorenie správneho komerčného, technického a regulačného prostredia a posilňovanie inovačných systémov poľnohospodárstva (napr. výskum, vzdelávanie, rozširovanie, infraštruktúra) vrátane prijatia opatrení, ktoré budú reagovať na konkrétne potreby drobných poľnohospodárov. Pri plnení narastajúceho dopytu a zlepšovaní produktivity v reťazci dodávateľov sú tiež kľúčové opatrenia, ktoré zamedzia stratám potravín a mrhaniu jedlom.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary !

OECD/FAO (2012), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2012*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2012-en